

A szobor marad

HORVÁTH MIHÁLY GIMNÁZIUM
(SZENTES): GYŰLÖLNI NEM...

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy rendszerváltás. A rendszerváltás. Mikor is? Huszonöt éve. Mintha tegnap történt volna. Mintha meg sem történt volna.

Huszonöt év. Nem valami sok. Inkább kevés. Majdnem semmi. Túlbecsülöm a kort, ha azt mondom, másfél oldal szól majd róla a tankönyvekben. Mert hát mire elég ennyi idő? Építeni, rombolni, emlékezni, felejtetni biztosan. Képzelnéni, vágyakozni, irigykedni, haragudni. Ismételni. Tanulni? Nem tudom. Meg újraírni, újrajrészolni, újraolvasni, újramondani. Meg-

tudni, hogy (m)ilyenek voltunk.

Ja, mielőtt valaki félreért: nem Magyarországról beszélék. Természetesen Thébáról. Ahol pont huszonöt éve megszületett a népköztársasága, minden hiába. A diktátornak annyi, trónszéke romokban, a szabadság hőseinek jár a babérkoszorú: megcselekedték, amit megkövetelt a haza. Konfettieső, tűzijáték, dínom-dánom.

Másnap meg az ébredés. Mi következik a mulatság után? Amikor a takarítás véget ér, jönnek a feladatok. Valakinek döntenet kell, megoldani, elsimítani. Árkot betemetni, mondjuk így. A haza nem maradhat vezető nélkül, az istenadta nép meg is választja, akit meg kell. Azaz, akit meg lehet.

A sztratégoszok egyenlők. Közülünk valók. Értünk dolgoznak. Nekünk szurkolnak. Életüket és vérüket. És mondom még egyszer: egyenlők. Elvileg. Mert a thébai vezetőképző tanfolyamokon már az első órákon forgatták Orwellt, ahol az eminens tanulók az agyukba véshtették, hogy vannak egyenlők és vannak még egyenlőbbek. Ez utóbbi persze nincs kimondva (egyelőre?). Mindenesetre az egyenlőbbek azok, akik a jogok és nyilatkozatok listájához szorgosan kórmölik apró lapalji jegyzeteiket. Egyrészt, másrészt... Ha, akkor... Kivéve, ha... Nemcsak, hanem... Is.

Most például itt ez a vircsaft a szobor körül. Tüntetgetnek, tiltakoznak, aláírnak, gyülekeznek, beszédeket mondanak. Hovatovább tükröt állítanak. A legbosszantóbb, amikor a külföldi barátainak üzenetnek. Pedig Théba a thébaiaké. A trónon ülő Kreón jobbán, félig a háta mögött ott áll Antigoné, egyik kezét a király vállán pihenteti. Szép szobor.

Mi ez a zaj ott hátul? Hogyhogy Kreón és Antigoné ellenségek voltak? Miféle hamisítás?

Történelmi igazságtalanság? Most ugye csak vicceltek? Régi históriák ezek, ki tudná megmondani, mi igaz belőlük. Egyáltalán: mi az, hogy igazság? Játszadózhattok nyugodtan, mondhattok bármit, ez egy jó szobor. Érthető. Nyugalmat áraszt. Békét, szeretetet, reményt, harmóniát. Optimizmust.

Ehhez tartsátok magatokat, szevasz-tok!

Jászay Tamás

meg
nyitó

Halleluja, az istenit!

ARADI KAMARASZINHÁZ (ROMÁNIA) –
MASZK EGYESÜLET (SZEGED) – BAKELIT
MULTI ART CENTER (BUDAPEST):
SEX, DRUGS, GODS & ROCK 'N' ROLL

Az ősbemutató mindig izgi, mert sohasem tudni előre, végső soron mire is kell számítani. Az Isten se tudta, mi lesz a fene nagy ősrobbanás után. Vagy hogy van ez, mikor is?... Nem tudta, az a lényeg, se az almát, meg hogy a lüke kölök beleharap, se semmit. De ez az Isten olyan isten, akit a következmények nagyon nem is érdekelnek – kivéve, hogy befut-e belőle a profit, vagy elúszik. A profit. Mert profit, profit, profit. A biznisz-istennek ez a hite. És a lenti többieknek?

Szóval itt ez az üzletemberes-vállalatigazgató uramisten, a nyakkendővel meg a temérek telefonnal, meg itt van a rockzenésze, aki hallelujás CD-t ad ki, és övé a drogüdvösség, meg van itt még egy értetlenkedő, hitkérdésekkel bombázó harmadik. Mindez a nézővel szemben, egy személyben. Szentháromság?... Az Isten tudja.

Egyikük kimért és arrogáns, az asszonynak is teszi a szépet (mondhatni megteremti), no meg a szeretőnek, és a harmadik kapcsolási vonalon az üzlettársat sem eresztí, és mint egy igazi főnök, a székben gubbasztva utasít-

gat, idézőjelesen, dolgozik. A roksztár ennél lazábban, „figyelj-csávókám-halod”-féleképpen sztorizik, löki a sódert a drogos szállongásról, hotelszobákról, bulikról-bulákról, kicsit ámörrikásan, kicsit ángolosan. A harmadik meg kicsit reppel, kicsit szleng-dobálgat, és nagy kérdéseken pörög, a teremtésről, Káinról-Ábelről, Noéről, hogy hogy is van ez, ez hogy lehetett, és milyen alapon is. Egy szem megszemélyesítőjük, Harsányi Attila, a pörgős szék-ből fel nem állva, időnként szemüveget és eszközt cserélve, mindhárom személyiségben brillírozik, lubickol, szórakoztat. Nem könnyű feladat, de magabiztosan elstandupolja, vagyishogy elsitdownolja mindet. Habár egy kicsit ismerősek, mármint a beszédmódjuk, néha az juthatott az ember eszébe, ez most olyan laárandrásos, vagy ez most olyan fábryanyis – de ami vicces, ismerősen csengve is vicces marad.

Nem mondanám, hogy maradéktalanul tetszett, de nagy részében mégiscsak, persze. Furcsa, furcsa ambivalencia. De hát ajánlani jöttem, nem dicsérni (antoniusosan szólva), ezért mondom, hogy igenis magával sodort (ülve is), peregték a poénos beszólások, és nevtettek, még ha be is sunnyogtak alp-

ribb részek. Meg, ha egy filmből már jól ismert vicc inkább kissé elkopottan, mintsem kedves ismerősösen, jó kis popkult-utalásosan csapott le. De esküszöm (a jóistenre, hát persze), nagyon sokat röhögünk. Valamint a zsinagógai helyzetben, burkoltan istenkáromlósan, megvolt egy kellő, kaján groteskség, ami körülvelt minket, meg a darabot. Aztán meg, akármennyire is elközhelyesítették a fülemben az ikszfaktoros üdvöskék a Leonard Cohen-es Halleluját (talán mások is jártak így), be kell valljam, a Rongy kocsmába menet is, meg hazafelé is, belemászott a fejembe, és vicces kényszer gyötört, hogy újra meg újra eldallo-lásszam. Bizony ám: hogy elintézte ezt az Úr!...

Gellérfi Bence

A.

ANTIGONÉ RELOADED – TEA FOR TWO
TRÉNINGBEMUTATÓ
(TRÉNINGVEZETŐ: URBÁN ANDRÁS)

Urbán András és társulata (munkatársulat) Izménével kezd. Egy lány fényt keres a színpadon. A fénybe menekül. Félelme, mint bőr. Hámlani kezd. Később a fénybe egy fehér szék kerül. A szék mögé egy fiú kuporodik. A félelem közös, a megbocsátás nem. Urbán univerzumában nincsen is. Szó, a megbocsátásra. A sorjázó szereplők beszélnek pedig. Vádol mind. Odavádol, hogy fájjon. A mindenkiben élő Izméné haragos. Azzal, hogy nincs Kreon,

csak az alattvalók, még élesebbé válik a tragédia. Hiszen hozzánk beszélnek. Kreon van. Mi vagyunk. Urbán színészei sokszor és sokat jelentenek kifelé. Frontba játszanak. A háború is mi vagyunk. A színpad mélye pedig az üres háttország. Benne áll a fehér szék. Ha Izméné gyáva volna, meg sem szólalna. Mondaná csak azt, ami írva van. Szophoklesz által, világosan. Mégsem volna elég. Mert ma vagyunk. Mert nem voltunk. És nem leszünk. Amikor a fiú megeszi a drámát, belsővé teszi azt. Test text ellen.

Az előadás második részében minden és mindenki Antigoné.

De ez nehezen megközelíthető szerep. A vádak szóáradatából állati üvöltés lesz. Meg tánc. Úgy rángat minden önfeláldozás, ami a lét és Léthe között vonaglik, úgy támad, és úgy ül el, hogy látni engedi a meztelen szíveket. Urbán engedte szabadon őket. Engedjétek szabadon Antigonét! Engedjétek szabadon meghalni! Engedjétek, hogy lekaparja, lenyúzza megárol a hamis illúziókat. Hogy a halál méltóságot ad. Hogy a halálban mindenki egyenlő. Antigoné nem egyenlő. Nem egyenlőbb. Kívül áll. Isteneken

és emberen. Mert, ami önmagán belül van, az nem megosztható. Legföljebb reloaded.

Reoladed. U. M. 1968. A rész egészéből kiszakított időutazás során fölbukkan egy arc, egy nő arca. Gyilkos arca. Tudjátok-e, kicsoda arca? Nem, csibécském? Fuvolázó békekor(ty). Tujátok, az örökkévalóság patikamérlegén egy köbmérföldes szikla emelkedik ki a tengerből. Tudjátok, ezerévente arra röpül egy madár és megfeni rajta a csőrét. Tudjátok, amikor elkopik a szikla, akkor az örökkévalóságból éppen egyetlen pillanat, ha eltelik. Tudjátok, a gyilkos és az áldozat arca egyetlen pillanat alatt válik megkülönböztethetlenné. Csak Antigoné lát minket. Külön arcokkal. Színről színre. Világosan.

bal

Mindent vagy semmit

VIA NEGATIVA (SZLOVÉNIA):
MANDIÉGÉP

Come to the stage!

Miután odalép az első sorban előttem ülő lányhoz, egyenesen a szemébe néz, és csupán ennyit közöl vele: *Gyere a színpadra!* Ő meg tétovázás nélkül nyújtja a kezét, és már ott is állnak előttünk, a színpadon. A lány kezébe bőröndöt nyom, ő hátrébb lép, onnan beszél hozzám.

Kész vagy? A vonat hat harminckor indul, még van egy óránk.

Lehetne itt olyanokat írni indulatosan, hogy ellentmondást nem tűrően ráparancsolt. Vádolnám azt mondani, hogy erőszakkal vitte magával. Méltatlankodva kijelenteni, hogy arra kényszerítette, vegyen részt valamiben, amiben egyáltalán nem akart. Hogy megalázta. Hogy kihasználta. Hogy megszegyenyítette. Hogy... De hát egyik se lenne igaz. Ami ezen az estén történt, az mind a szabad akarat témaköréhez tartozik, az elsőtől az utolsó pillanatig.

Meg kell húzni a határt. Ha a művészet fenn akar maradni, határt kell neki szabni.

Jó, elismerem, néha kell egy kis bátorítás, hogy éljünk a lehetőséggel. Egy felénk nyújtott kar. Egy határozott tekintet. Egy cinkos félmosoly. Egy simogatás. Egy fülbe súgott instrukció. És ha ez megvan, akkor végül a színpadra fellépni, ahol egyébként és általában semmi keresnivalónk nincs, a világ legtermészetesebb dolga tud lenni. Például azért, mert ha hajlandóak vagyunk belemenni a játékba, akkor ettől a szimpla gesztustól megérthetjük, hogy nélkülünk nincs színház. Rendben, ebben igaza van, de akkor is: kell, hogy legyen itt valami trükk. Az nem lehet, hogy ennyire egyszerű legyen. Vagy mégis?

Nem beszélhetünk rólad, és ugyanakkor rólam. Rendben? Velem foglalkozunk.

Tizennégy év harminchét szerepéből hallunk idézeteket. Gyors fejszámolás: ha ezeket az elő-

dásokat most mind végignéznénk, az önmagában két fesztivált töltené meg. Nincs most erre idő, gazdaságos este, száz perc egy ezresért. Alkalmi vétel, csak most, csak nekünk. A színészgép pedig nem fárad, megnyomja önmagán a láthatatlan gombot, aztán újraindul. Újra és újra. Nem csikorog, nem erodálódik, kezdi előlről. Újra és újra. Megannyi születés, megannyi átöltözés, megannyi lecsupaszkodás, megannyi meghalás. Közben meg zsonglörködés az idővel, a térrel, a nevekkel, a helyzetekkel, a viszonyokkal. Befogadhatatlan mennyiséggel, karneváli forgatag az üres színpadon. De mi van mögötte?

Én csak egy normális, érzékeny fiatal srác vagyok. Sosem vontam magamra a figyelmet.

Könnyebb megmondani, hogy mi nincsen. Például nyoma sincs lila ködnek, túlbeszélt vagy éppen agyonhallgatott, izzadságos munkával összekínlódott mondanivalónak, előre csomagolt üzenetnek. Az előre megtervezett itt végig vad spontaneitással párosul, amitől minden jelenetnek egyszerre lesz mozdíthatatlan helye és kiszámíthatatlan befejezése. Mert ez az előadás valami atavisztikusra alapoz. Leginkább emlékpróba, egy ősi, közös tudás visszaidézése. Meghívás egy olyan vidékre, ahol régen otthonosan mozogtunk. Aztán egyszer csak elfelejtettünk visszamenni. Nem találtuk többé a bejáratot.

Nem szerettem volna bárkit is megsérteni, de úgy tűnik, mégis sikerült.

Radikális, forradalmi, botrányos, provokatív, kihívó, agresszív, magamutogató, erőszakos, közönséges, durva, kegyetlen, bántó, kíméletlen, elnyomó, könyörtelen, üres. Jaj dehogy. Te vagy. Én vagyok. Nem emlékszel. Nem emlékszel?

Marko Mandićnak lenni jó.

Lenni jó.

Jó.

Jászay Tamás

playlist

HEINER MÜLLER: MÉDEIA-ANYAG

HOWARD BARKER: URSULA

SARAH KANE: MEGTISZTULVA

CARYL CHURCHILL: VALAHO!

THOMAS VINTERBERG, MOGENS RUKOV,

BO HANSEN: SZÜLETÉSNAP

ENDA WALSH: DISZKÓ DISZNÓK

SZOPHOKLÉSZ: ANTIGONÉ

HANIF KUREISHI: OUTSKIRTS

BERNARD-MARIE KOLTÈS:

THE MARCH / SONG OF SONGS

ANTON PAVLOVICS CSEHOV: SIRÁLY

IVO SVETINA: OIDIPUSZ KORINTHOSZBAN

RACINE: PHAEDRA

TIBETI MISZTÉRIUM:

DRIMEKUNDAN VAGY TISZTA SZÍVÜ

EURIPIDÉSZ: IPHIGENEIA

HEINRICH VON KLEIST: TŰZPRÓBA

IBSEN: KÍSÉRTETEK

ŽANINA MIRČEVSKA: THE GORGE

IRVINE WELSH: TRAINSPOTTING

MATJAŽ ZUPANČIČ: VLADIMIR

LEV TOLSZTOJ: ANNA KARENINA

SEBASTIJAN HORVAT, ANDREJA KOPAČ, EVA

NINA LAMPIČ: A PASSAGE TO JAJCE

FERDINAND BRUCKNER: AZ IFJÚSÁG BETEGSÉGEI

MARTIN SPERR: VADÁSZJELENETEK

ALSÓ-BAJORSZÁGBÓL

JANUSZ GŁOWACKI: A NEGYEDIK NŐVÉR

BERNARD-MARIE KOLTÈS: SALLINGER

HEINER MÜLLER: MACBETH SHAKESPEARE UTÁN

BERNARD-MARIE KOLTÈS: ROBERTO ZUCCO

FJODOR MIHAJLOVICS DOSZTOJEVSZKIJ:

A KARAMAZOV-TESTVÉREK

THOMAS MIDDLETON - WILLIAM ROWLEY:

ÁTVÁLTOZÁSOK

JEAN-LUC LAGARCE: ÉPP CSAK A VILÁG VÉGE

IVAN CANKAR: ROMANTIKUS LELKEK

BORIS A. NOVAK: CASSANDRA

BILJANA SRBLJANOVIĆ: CSALÁDTÖRTÉNETEK

VLADIMIR BARTOL: ALAMUT

NEIL LABUTE: A DOLGOK FORMÁJA

ANTON PAVLOVICS CSEHOV: PLATONOV

„Nyelv-hang, nyelv-nyelv, helyet kell teremteni az imagináriusnak” – Interjú Jiří Adámmal

BOCA LOCA LAB (CSEHORSZÁG):
TIKA TIKA POLITIKA

Hogyan mutatnád be a társulatod a magyar közönségnek?

A *Tika tika politika*, amelyet a magyar közönség láthatott, az első közös performanszunk. Egy nagyon erős élmény és tapasztalat, hiszen ennek az előadásnak köszönhetően jött létre Prágában a Boca Loca Lab társulat. Ezt a speciális zenés színházi formát, amelyet mi alakítunk, nevezhetjük *voiceband*-nek, ami azt jelenti, hogy olyan dolgokat művelünk az emberi hanggal és beszéddel, ami már nem csupán beszéd vagy hang, vagy ének vagy sírás önmagában, hanem valami, ami ezek között feszül. A beszédrítmussal, a beszéd melodikusságával játszunk, dekonstruáljuk a nyelvet. Ez a mi specialitásunk. Mindig én írom az előadás szövegvölgnyvét, amely általában a nyelvvel való játékon alapszik. Nincs történet, nincsenek karakterek vagy színházi helyzetek. Próbákon fedezzük fel, hogy a meglévő minimális anyagot hogyan használhatjuk. Amit én írok, nem is kész szövegvölgnyv, hanem egy folyamatosan fejlődő hanganyag.

Az előadás ősbemutatója 2006-ban volt. Mi volt a kiindulópontok és hogyan változott az elképzelés az évek során?

Ez volt az első előadásunk, most már nyolc éve dolgozunk közösen, és a legjobb úton haladunk az egyetértés fele. Az elején nagyon nehéz volt a gyakorlás, mert irtó kimerítőek és részletezőek voltunk. A hangok megkomponálását, a ritmizálást nehéz egzakttá tenni és rögzíteni olyan formában, hogy minél pontosabban emlékezni lehessen rá. Kezdetben csak a tik-tik-tik volt, egy nagyon egyszerű ötlet. Hosszú ideig ismételtük, aztán rámondtuk, hogy poli, majd hogy politik. És aztán elkezdtem játszani vele. Nehéz volt elhinni, hogy egy ilyen apró, primitív gondolatból felépülhet egy jól működő performansz. Most már sokkal tapasztaltabb vagyok ebben. Szeretek ezeket a kis primitív ötleteket, amelyeket abszurd módon kiterjeszthetek, és száz százalékos pontossággal működhet. A változás viszont végig jelen van, amíg az előadás él. Kezdetben nagyon száraz és hűvös volt a produkció, s emiatt egyre groteszkebb, mint általában a német színház. Az időtartam viszont sokat változott, tizenöt perccel rövidebb most a játék, de a struktúrája ugyanaz. Például az első előadásokban nagyon sok volt a hosszú csend, most, hogy rövidek, sokkal természetesebbek ezek a szünetek. Részben jó ez, mert nagyobb a néző és a színész komfortja. Amikor a csend hosszú, a néző izgatottabban vár, megfeszül az új momentumért. Most sokkal könnyebb dolgunk van.

Milyen mértékben rögzített és mennyiben épül improvizációra az előadás?

Legnagyobb része rögzített, de mindig előfordulnak pillanatok, amelyek improvizatívák. Ezek az apró, részletező momentumok, de a struktúrája teljes mértékben rögzített. Ez azért fontos, mert a színháznak nem szabad mindent elmondania az adott témáról, a hallgatónak kell aktívan részt vennie benne. Éppen ezért számomra az a színház a legrosszabb, amelyben az alaphangulatot adja a szöveg, azt eljátssza a színész, ugyanerre a hangulatra ráépül a zene és a díszlet is.

Mérhető ennek a játéknak a sikere a közönség reakciójából?

Részben. Valaki részletezte nekem, hogy a magyarok nem annyira extrovertáltak, ezt valamilyen szinten érzékeltem is. Számomra természetes, hogy az emberek sokat nevetnek, sokkal többet, mint ami itt

megvalósult. Összességében elégedett vagyok az itteni közönséggel, mert nagyon fiatal és nagyon nyitott. Ez érezhető volt a reakcióikból is.

Érdeklődtél-e a produkció előtt magyar hangsúlyról, magyar szavakról, amelyek a politika szó betűiből kirakhatóak?

Egyáltalán nem. Viszont annál kíváncsibb voltam az előadás alatt. Játszottunk már Németországban, Lengyelországban, Franciaországban, Szlovákiában és sok más helyen. Az alapszót mindenki ismeri, érthető. A magyar nyelv másságát apró jelekből vettem észre. Mindannyian értették és reagáltak a taktika szóra, de ott volt a kapo, amely teljes mértékben érthető Lengyelországban, Németországban, de itt senki sem reagált rá. Pedig egy közismert európai szóról beszélünk, amelynek jelentése kapitány, vezető, főnök. Ahogy észrevettem, csak itt voltak olyan szavak, amelyek nem igazán működtek, de annál erősebben hatottak mások.

Milyen, számodra fontos projektjeid vannak még?

A *Tika tika* után a következő a *The Europeans* volt 2008-ban, amely ugyancsak sokat utazott Európában. Európai identitásról szól, komplexusokról, amelyeket ironikusan közelítettem meg. Komplikált bürokrácia, amely lebényt bármilyen elhatározásban, benne van az oroszok látszatdemokráciája, de vannak etüdök a kínai gazdasági életből is. A legutóbbi előadás, a *Say something*, egy képzeletbeli nyelven íródik, amelynek abszolút semmi jelentése nincs, de mégis ott van sok apró történet. Az ötlet a kávéházban üldögélő párok megfigyelése. Két ember ül egymással szemben, és nekünk ki kell találnunk, hogy mi lehet a történetük. Nyelv-hang, nyelv-nyelv, helyet kell teremteni az imagináriusnak.

Azok alapján, amiket elmondtál, akár politikainak is nevezhetjük azt a zenés színházat, amit művelsz.

A politikai színház csak egyféle irány. Nem szükségszerű. Inkább azt mondanám, hogy azokat az előadásokat szeretem, amelyek olyanok, mint az egymás közti kommunikáció. Én teljes mértékben ideológiamentes vagyok, mert sosem akartam megszabni, hogy hol áll az igazság. Ezért lehetek hitelesen ironikus, és mindig nyílt mezőkön kereshetem a témáimat. Számomra ez a politikai színház. Mert az csak felbosszant, ha nézőként olyan előadást látok, amely szigorúan ideologikus.

Tehát az ironia az alkotásaid védjegye?

Mondhatjuk. Az ironia nagyon személyes, ez sem az egyetlen lehetőség, de eddig bevált. Nem feltétlen, de a legfőbb útja annak, ahogyan én elképzelem a színházat.

Szabó Réka

Kettesben önmagunkkal

FEHÉR FERENC (BUDAPEST):
MORGAN AND FREEMAN

ELÉGEDETT LEHET A THEALTER KÖZÖNSÉGE, HOGY SIKERÜLT SZEGEDRE CSÁBÍTANI FEHÉR FERENCET, HISZ A HAZAI KORTÁRSTÁNC EGYIK LEGEREDETIBB ÉS LEGBESKATULYÁZHATATLANABB ALKOTÓJA AZ UTÓBBI ÉVEKBEN EGYRE KEVESEBBET SZEREPEL ITTHON, VISZONT ANNÁL TÖBBET A VILÁG KIS ÉS NAGY TÁNCFESZTIVÁLJAIN, SPANYOLORSZÁGTÓL BRAZÍLIÁIG, NEW YORKTÓL SZÖULIG.

Nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy ő a jelenkori magyar táncművészet egyik legmeg-

becsültebb figurája külföldön, ha akarom, a nemzeti kultúra nagykövete; nincs olyan szeglete a világnak, ahol például a 2011-ben idehaza Lábán-díjjal jutalmazott TAO TE ne vendégszerepelt volna kirobbanó sikerrel, még ha erről kevesen vesznek is tudomást, Fehér közismert szerénysége pedig tiltja, hogy hangosan kürtöltessen maga mellett.

Legújabb darabjában, a zseniális című *Morgan and Freeman*ban Fehér ismét a legmegbízhatóbb forrásra támaszkodik: önmagára, önön alkotói karizmájára, a minimális színpadi eszközökkel maximális hatást elérni igyekvő, és ezzel önmagában is lefegyverző előadó-művészi karakterére, ahogy saját ösztönös, zsigeri, egyszersmind hibátlan profizmusról tanúbizonyságot tevő színpadi létezésén túl életet lehel egy általa mozgatott torzonborz, lüke képű kesztyűbábba is. Így lesz e szőlőből kisé tudathasadásos módon egyszeriben mégiscsak duett, és lesz Fehér egymaga ketten. Vagy nem, ki-ki döntse el maga. Mert persze hosszasan lehetne lamentálni azon, hogy ki is voltaképpen ez az egyre agresszívabbá és vérszomjasabbá váló, vigyori vagy éppen vicsoni, Muppet Show-ba illő szemtelen plüssfigura. Arról azonban nemigen lehet vita, hogy ezt a bohócéria és a kortárs tánc határán billegő, hallatlanul élvezetes és üzembiztos (ám forradalmi újdonságot sem témaválasztásában, sem színházi eszköztárában nem tartalmazó) előadást elsősorban is a játészó személyisége és előadói kvalitásai éltetik. Mozgatják. Tánccoltatják. Mindaz, amit magában hordoz és kisugároz. Amitől Fehér Ferenc: Fehér Ferenc, és nem téveszthető össze senki mással.

Králl Csaba

METANOIA ARTOPÉDIA
(SZEGED): JÉG-DOKTRINÁK
- VARIÁCIÓK A NÁCI RETORIKÁRA

a történelem jégből van. a szavak és a dobszó is. hideg és csillogó. akár üveg is lehetne. vagy víz. színtelen, szagtalan folyadék. vagy mérég. válogatás egy könyvet lapozgató nő könnyeiből. ó, anyák könnye. gyermekek, ó. földtörténet és színháztörténet. nem eloldható. nem oldódó. nem alvadékony. árad és feltartóztathatatlan. ha a gyűlölet falai leomlanának, nem hallanánk semmit ebből. de halljuk. a falak állnak. jég a tűz ellen. tűz az olvadó jégben. a vállalhatatlant hatalmasra növesztő, eleven testek. számukra nincsen idő. a nézők számára nincsen tér. ami van, annak a bokra. a színház tett.

b

Közeg, alakítás

ÁGENS TÁRSULAT (BUDAPEST): KURTIZÁNKÉPZŐ

A befogadó márpedig szereti az interakciókat, mert érintettnek, résztvevőnek lenni ata-visztikusan jó. Nem véletlenül találták fel újra

a kertévék, kolbászfesztiválok a lebutított, kvázi interaktivitást (persze idesorolhatnám a parlamentet is, csak időben kilóg valamelyest, lévén a fent említett színházművészeti helyszínhez képest régebb óta üzemel): a résztvevő imádja eljátszani, hogy alakíthatja a sorsát, de legalább a szerepét. Az ember szereti, ha alakíthatja magát. Valójában a jól csinált „hagyományos színház” nézője is részt vesz az érkeivel, ne adj isten az értelmével is: interakcióba lép egy sóhaj-tásával, lélegzetelakadásával akár – ugyan a sötétség leple alatt magánterületként funkcionáló székben, a kelleténél privilegizáltabban.

Ágens Kurtizánképzője nem enged ilyesmit. Szembesít a nőszempontjával – az emberszempontjával, hogy túrhetetlen a gyengék, a kiszolgáltatottak bántódása. Izgalmas feladat erősként szembenézni a gyengékkel.

Bikalon átélhettük ennek a szembesülésnek az élményét – a lopva lesett gesztusokat persze nem értelmezzük, nehogy a bizonyosság ingoványára tévedjünk.

Ágens rafináltan építette a közönség reakcióira alapozó előadását: a férfiak figyelmét és szimpátiáját a kurtizánság történetével szerezte meg – a női méltóságot és integritást eközben játszva tartotta, a közönséget egyszerűen rávezetve az emlegetett szempontokra. A nézők többsége befogadta mindezt – mindenekelőtt éppen az interaktivitás igazsága okán –, továbbá mert nem tudományos tartalmat kaptak, hanem értelmezhető új szempontokat. Azonban volt, aki mérhetetlenül feldühítette magát a rettenetes új perspektíván, ami ugyancsak érthető, hiszen baromi stresszes azzal szembesülni, hogy másoknak más szempontjai vannak, mint nekünk.

Proics Lilla

De kik azok a Pirosruhások?

ÉLŐKÉP SZÍNHÁZ (BUDAPEST): PIROSRUHÁSOK – IMPROVIZATÍV AKCIÓ

MEGLEPŐ TÁRSASÁG, VÖRÖSBE-BÚJT CSOPORTOSULÁS FOGADJA A KORAESTI MÉG-TÚZÓ NAPON A DUGONICS TÉRRE TÉVEDŐKET. NEM CSÖDÜLET EZ, NINCS TÜNTETÉS, NINCS GYÜLEKEZÉS – AHHOZ ŐK MOST EGÉSZEN CSÖNDESEK. DE MÉGIS MINTEGY EGYENRUHÁBAN, ÖSSZEÖLTÖZÖTTEN TALÁLUNK RÁJUK A TÖMEGBEN, NÉMÁN, ZENE NÉLKÜL, HAJLONGNAK, MOZOGNAK... NEKÜNK? VAGY VELÜNK? VAGY KÖZÜLÜNK KILÉPVE? KIK EZEK, ÉS MILYEN A VISZONYUK, EGYÜTT-ÉLŐ A TÁNCUK VAGY EGYMÁS ELLENI? LEHET, HOGY RAJTUNK IS MÚLIK: ATTÓL FÜGG, HOGYAN NÉZÜNK – RÁJUK, BELÉJÜK.

A piros színről sok minden jut az ember eszébe: a mikulásruha, a szemaforon a legfelső megáll-lámpa, a torreador vadul lengő posztója, a vörös csillag, a rúzsolt a nő ajkára kenve, a fűvészkerti vörösingesek. Ahogy a téren a négy, vörösben lengő nőalakot nézem, ilyesmiket, és újabb asszociációkat keresek.

Feltűnnek mindenféle emberi és állati szerepek, ez utóbbi váratlanabb, és egyben humorosabb; de talán sokkal inkább a hangulatok, érzelmi változatok dominálnak. Hol a vadság, hol a játékosság, hol a haragosabb impulzusok kerülnek, keverednek fölénybe, a piros az ördög egyik színe is, agresszívan is kivillan a festői színpaletán, de amit látunk, ezzel szemben mégiscsak egy sokszínűbb érzelmi paletta, amikről már az arcok és mozdulatok gondoskodnak. Nem is egészen tánc, nem is egészen történet: vizualitás, mozgás- és érzelmi kultúra – észre vevés, tanulmányozás, válaszadás. Műfajok és megfigyelni valók határterületein billegünk, akár a tér kótalálkozásain.

Hogy mikor mit is csinálnak, tőlünk is függ, reagálnak ránk a vöröslő alakok. Akár tudja a darab nézője, hogy mire kellett számítani, akár nem; akár véletlenül jött ide, akár direkt. A játékuk nagy része improvizált, és csak a kisebbik az előre megkomponált, ezt már Bérczi Zsófia, az Élőkép Színház művésznője meséli. Ami a meglévő koreográfiát követi, azt már csak helyben találják ki, főleg a nézői reakciók alapján – de ez is csak maga a rögtönzéses művészet nagyszerűsége, és hogy a történések egészen közel zajlanak az utcanéphez, csak bensőségebbé és érdekesebbé teszi az egészet. Ők maguk is nagyon várták, mi fog történni a téren találkozáskor, és az utcán megindulva, mert mint mondja, már nagyon régen játszották utoljára ezt. És mivel csak a játék alapja az állandó, nem is tudni, mi sült ki belőle.

Sőt, még az útvonal sincs teljesen kitalálva előre, azt is majd a körülmények meg a benyomások hozzák. Sok múlik azon is, mennyien gyűlnek köréjük, és mekkora csöndben vagy zajban, mosollyal vagy faarccal fogadják őket. A piros koldusok mellé odabotorkál-e valódi koldus, a vörös álgyerekén sírni kezd-e az igazi gyerek. A zene lenyom, színészszáj elhallgat, öröset felvesz – mindenki egyedül a látványra támaszkodhat, és saját magára.

Fox on the Beach

ART NUANS (SZEGED): ETÜD 1./MERÜLÉS

JÉ, TÉNYLEG, IDÉN MÉG NEM IS VOLTUNK A STRANDON. EGY PÁRAN LEGALÁBBIS TUTI NEM. MIND EGYÜTT MEG PLÁNE NEM. DE HÁT NINCS IS OLYAN KÖZEL AZ ADRIA, DE MÉG A BALATON SE. MAX A LAPOSRA MÉG GYORSAN ÁTMEHETNÉNK, VAGY A SZIKIRE, DE AZ IS MOST HOGY NÉZNE KI, HA MIND ÚGY NEKILÓDULNÁNK, MILYEN EGY KEZELHETLEN HORDA LENNE. ELÉG, HA LECAMMOG EGY KICSIT A RÓKA-KOMA, AZT MÉG KÖNNYŰ IS IDOMÍTANI. MÁR AKI TUDJA. A SZÍVVEL MEG MINDEN.

„What does the fox say?”... Na, azt még mindig nem tudni, amióta csak halljuk. De látni azért látjuk, ezen a privát közvetítésen, kukker nélkül is, hogy mi mindent csinálhat. Olvashat újságot, keresztretjévény-képregény

a napon, megsütkérezheti bundáját, alatta rókabőrét, ha le nem nyúzták az újabbat és újabbat, kereshet rókalányt, hogy bekenje a hátát, be is szállhat strandröpizni, amennyire mancsokkal az mehet. Valamit ebből meglá-

Váróterem, elvárások nélkül

VÁRÓTEREM PROJEKT (KOLOZSVÁR): ADVERTEGO

Történik az úgy, hogy színészek befejezik a színt, körbenéznek és azt mondják: színházat fogunk csinálni! 2009, Kolozsvár, végzősök. Nem pusztán azért, mert nem tetszik a rendszer, hanem mert miért ne? Függetlenül, szabadon – közösen.

A Váróterem Projekt öt éve alakult meg, főként a kolozsvári színi volt hallgatóiból. Fitalok, őszinték, nem akarják megváltani a világot, vagy éppen csak annyira, amennyire lehet. Kitartásuk és optimizmusuk fordítottan arányos a pénzzel, amihez munkájuk során jutnak. Kudarcaik legalább annyira motiválják őket, mint sikereik. Nincs megállás: bábelőadás, tárgyanimáció, tantermi *Bánk bán*, dokudráma, tizenkét órás improvizáció-maraton, propaganda-show. Nyújtózkodnak, ameddig a takarójuk ér, s ha elfogy az anyag, varrnak hozzá gyorsan valamit. Az állandó csapathoz például meghívott vendégrendezőket.

A Várótermesek folyton pörögnek: körbeturnéztatták *Bánk bánt*, hogy a gimisek ne csak a Kötelezők röviden oldalain találkozzanak vele; hajléktalanokkal ismerkedtek és beszélgettek, hogy róluk is szó legyen (végre) a színházban; fiatalokat faggattak, hogy majd sok kicsi részből összerakják és visszaadják a hamisíthatatlan kolozsvári egyetemista filíngyet. Olyanokat szoktattak rá a színházra, akik azelőtt messziről kerültek az egészet. Megszólaltak, és szavuk visszhangra talált.

A Váróterem Projekt a THEALTER-re az Advertego néven futó propaganda-előadással érkezik. Mit jelent ez? Politika? Színház? Poliház? Színtika? A társulat nem fogalmazott meg egy (haszontalan előfeltevéseket szülő) hívogató-kecsegtető szinopszist, így én sem löhetem le a poént. Annyit azért elmondhatok, hogy a tavaly októberi bemutatón nagyon figyeltem és sokat kacagtam – sokat figyeltem és nagyon kacagtam.

Kovács Bea

tunk, valamit továbbgondolva kitalálunk. Hol emberszerűen, hol állat(kert)i keretek közt – mint a mesében.

„Jaj, úgy élvezem én a standot...” Hát persze hogy, kománk azért is battyogott kicsit le, és milyen jól tette. Az ember (hát igen, az ember, nem csak az állatka) ilyenkor azért elvág egy kicsit a húsba, megmártóznia a strand vizébe, ilyen beton-forróságos időben, mondja ki az indítékot Csepregi-Kovács Napsugár, akit előlünk egy rókabőr rejtett, mondhatni ő most a kisállat idomárja, vagy a magyar hangja. És ezt bizony olyan etűd-szerűen, azazhogy rövidebben, gondolatfelvetően, hangulateltően ragadja meg, egy NUANSnyi játékra, kísérletképpen. Minthogy Babarcsi Katicával viszonylag újak még a Kóvér Béla Bábszínháznál, a kísérletezés és a játékos gyakorlás joga jár nekik. Etűd EGY, mert ebből még sorozat lehet, vagy valami olyasmi – csak a kísérleti állatoknak baja ne essen.

GB

Végy három táncost és két zenészt...

DÁNYI VIKTÓRIA – MOLNÁR CSABA – VADAS ZSÓFIA TAMARA (BUDAPEST): NYÚZZATOK MEG!

... a lehető legvagányabbakat, akiket szakmai kihívásból egymás mellé terelhet a kíváncsiság, zárd össze őket egy trafónyi csupasz térben, hints közéjük hangszereket, mondd, hogy legyenek egyenrangú partnerek a játékok során, de ne kíméljék se magukat, se egymást, ha úgy hozná a sors – és máris többet tapasztalsz az emberi kapcsolatok színéről és visszajáról, mint amit az összes egyenári hollywoodi mozi rózsaszín optikáján keresztül valaha is láttál.

Dányi Viktória, Molnár Csaba és Vadas Zsófia Tamara (továbbá Czitrom Ádám és Porteleki Áron zenészek) főlényes könnyedséggel, ám saját lélekretegeikbe mélyen alászállva hozzák ki

magukból az angyalt és a kisördögöt, esetenként egyszerre mind a kettőt a *Nyúzzatok meg!* szűk órányi előadásideje alatt. Arcok, szerepek, hangulatok forognak ringlispílszerűen e szituatív táncetűdöket felvillantó, de találekonyan és bölcsen szikáritott és/vagy absztrahált emberi játszma-sorozatban, ahol jellemző módon minden színpadi akció új és váratlan fordulatot vesz, és egyáltalán: mindenről és mindenkiről le lesz nyúzva a bőr,

a felszíni réteg – viszonyokról, stílusokról, fogalmakról –, hogy megláttassék az, ami alatta van.

Az egyetlen díszletelem, egy görgőkön guruló, félig nyitott, ám oldalfalaitól az előadás végére teljesen megszabaduló kis színpad forgóajtószerűen dobálja ki a jeleneteket, melyek jól tálalt, könnyedén csúszó eklektikusságuk ellenére sem fordulnak senki és semmi felé könnyűrellettel. Minden, ami ép, egész és harmonikus a szereplők féktelen játékkedvének köszönhetően az összeomlás, a szétesés, az elhangolódás felé tart. A táncosok úgy viselkednek, mint a csintalan gyerekek, akiket nem tanított mőresre a papájuk: elhangolják a gitárt, kihúzzák az erősítőkábel, széthurcolják a dobfelszerelést a dobos alól, miközben a felvillantott kapcsolat-kezdemények, magatartásminták és táncos szerepjátékok is sorra gellert kapnak, deformálódnak, megtelnek ambivalenciával, dominancia-harccal, a kiszolgáltatottság és az uralkodás félreismerhetetlen típusjegyeivel.

Valami egészen különleges, hazai színpadokon ritkán tapasztalható aurája van az előadásnak. Egyrészt a zenészek egészen újszerű szerepéből kifolyólag, mely kimozdítja őket az élő zenei kíséret megszokott sablonosságából, továbbá abból a belső húzóerőből következően, ami kiszámíthatatlanná és meglepetésszerűvé tesz minden következő pillanatot. Másrészt hogy az erős koncepció dacára a koreográfia formailag nyitott, szabadon lélegző produkció marad. A látszólagos nyersség, elvarratlanság, bolyhosság, mely olyan, akár egy letisztázatlan kézi szövés, még kifejezetten előnyös is, hisz eredeti bájt, friss, lehengerlő természetességet is kölcsönöz a látottaknak.

A *Nyúzzatok meg!* nem a „remény színháza” (ó, Vidnyánszky, te csodás!), de a bizonyossággá vált reménységé, hogy egy táncelőadás is üthet színházi határfokkal anélkül, hogy történetet mesélne, és lehet üdítően ironikus és okos humorral teli úgy, hogy bármiben is kompromisszumkötésre kényszerülne. Olyan színház, amilyenek a színházak lennie kell: határtalanul szabad, pimasz és gátlástalanul kreatív. Színház, mely felforgatja a rendet, és biz’ jókedvében fenébe billenti még a trendeket is.

Kellenek nekünk ezek a fiatalok, ne tagadjuk! Kellemek, mint egy falat kenyér!

Králl Csaba Lábán-díj laudációja, 2013

Belemenős

PINTÉR BÉLA ÉS TÁRSULATA (BUDAPEST): TITKAINK

Mintha egy korabeli Videoton Fortuna televíziót néznénk, fekete-fehérben, hetvenes évekbeli szereplőkkel. Aztán megszínésedik a kép, és közelebb jön az egész. Bemegyünk a hősök közé, bele a korbá, a korabeli elnevezésű utcákba, az akkori helyzetekbe, nyomorító és nyomasztó világba. Mivel Pintér Béla egy belemenős. És visz magával bennünket is.

Teljességgel érthetetlen egyébként, hogy Pintér Béla – az író, a rendező és hab a tortán jelleggel a színész is – honnan tud ennyi mindent arról az időszakról. A farzsebben dagadó brifingsnitől kezdve a kinyúlt magnószalag hangján át a kényszerűgynök alibijelentéseinek veszélyeiig. És ki merne belegondolni abba, mit él át főhősünk, Balla Bán István, akit Friedenthal Zoltán pontosan kiszabott belső feszültséggel, hibátlan ízléssel, éppen elviselhető erővel ábrázol? És milyen zavarba ejtő, hogy valamiképpen viszonyulnunk kell Szamosi Zsófia derék újságíró-nőjéhez, aki őszintén hisz – mikor, miben. És micsoda briliáns ötlet a csodálatos Stefanovics Angelával kamaszfűt játszani – egy zseniális, érzékeny ifjú zongoraművészt. És hogyan tagadhatnánk meg a megtagadandókat Csákányi Eszter Pánczél elvtársától, akinek talán magányból fejlődtek ki a hatalmi praktikái, s míg sanyargat, néz ki nagy, szomorú szemekkel Csákányi László szemüvege mögül? És mit mondjunk Enyedi Éva és Roszik Hella egymásra drámaian süket anya-lánya párosáról? Vagy Thuróczy Szabolcsról, aki megteszteli a vendéglátóipari antiszolgáltatást, és még egyéb megbocsáthatatlan bűnei is vannak?

A 15 éves társulat csúcsteljesítménye a *Titkaink*. Pintér Béla változatlanul arra az élet- és színházzsémára alapoz, hogy a tragédiának is a humor a haja, amelynél fogva ő kiránt bennünket a legmélyebb mélységből is.

Kedves Thealterista! A kockázatokról és mellékhatásokról kérdezz meg más nézőket vagy engem. Az előadás alatti heves rekeszizommozgást követően huszonnégy órás nehézlégzés, gyomorszorulás és agyi aktivitás várható. Ugyanakkor megtisztulás, felemelkedés és elragadtatás.

Stuber Andrea

kezdetben volt

ÚJVIDÉKI SZÍNHÁZ: NEOPLANTA

kezdetben volt a város, mely nevéért az uralkodóhoz folyamodott. az uralkodó kegyes volt, fogadta a város lakóit. ma már ez történelem, minimum. legyen a város, mondta az uralkodó. nő volt ő, szíve kemény. a szív páncéljai mögé látni, hogy látni engedtessek a város. a város teste azóta sokat változott, változtak lakói is. minden változást vér pötytyözött, persze ártatlanok vére is. ki nem ártatlan közületek, az vesse a városra az első követ. a követség jól végződött, a város nevet nyert a keresztségben. uralkodónői mivoltában nem lehetett a nyegleség jegyeire ráismer-ni, a döntés természetes hatalmi mechanizmusai szerint zajlott. felzúdulás nem támadt, mindenki elégedetten szállt vissza a szolgálati autóba. fekete, elsötétített üvegei mögül villódzott a város visszfénye, pontosan úgy, akár az áldozati tüzek. recsegett és ropogott a város, lakói csigolyáikban érezték, hogy nincsen jól. ami volt, elmúlt. ami van, nem múlik el. ami a színészek számára szerep, az a lakók számára élet. a színész viszont az életével fizet. ahogy a város lakói is. amikor ősapáik az uralkodó (nő) színe elé járultak, nem tudták, hogy a jövő, rendezett, hatalmas kőtáblákba vésvé ott rajzolódik ki a szemük előtt. minden, ami következik, és múlhatatlan. apró topánkáit megemeli az uralkodónő, és toppant. nincs

a szívében harag. engedékeny és kedélyes, akár egy Mozart kugel. amikor aláírja a város neveit tartalmazó dokumentumot, a kertből csilingelő kacaj fakad, egészen a kristályablakokig. vékony repedés fut föl a kastély falain, egészen a tetőig, és tovább. Neoplanta. sutto-gják az alapítóatyák, új útlevelüket szorongatva. az izzadt tenyerüket mind beletörlik fekete nadrágjuk ílibe. a szövet mohón issza föl a sós izzadságot. később a vért, a gecit és az élet vizét. tisztán és sürgetően, akár egy éhes oroszlán.

baj

A THEALTER FESZTIVÁL FŐ TÁMOGATÓJA SZEGED MJV ÖNKORMÁNYZATA.

További támogatók: Emberi Erőforrások Minisztériuma • Cseh Centrum • Izrael Állam Budapesti Nagykövetsége • NKA Színház- és Táncművészet Kollégium • Szegedi Nemzeti Színház • Szegedi Ifjúsági Ház Nonprofit Kft. • Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. • Xeronext Kft.

nka

A THEALTER FESZTIVÁL PARTNEREI:

- Rongy kocsma
- Belvárosi Mozi
- Szegedi Nemzeti Színház
- Szépírók Társasága

Médiatámogatók:

delmagyar.hu • Revizor

delmagyar.hu

A THEALTER fesztivál

a Magyar Fesztivál Szövetség tagja,
kiváló minősítésű művészeti fesztivál.

EX-STASIS • A THEALTER LAPJA

Szerkesztő: Balog József – Jászay Tamás
Fotó: Révész Róbert, Tóth Balázs
és a társulatok
Munkatársak:

Fábián Zsolt, Gellérfi Bence, Kovács Bea,
Králl Csaba, Martinkovics Katalin,
Proics Lilla, Stuber Andrea, Szabó Réka

Kiadja a MASZK Egyesület
Felelős kiadó: Balog József

Július 26. szombat, 14.00 Belvárosi Mozi Újvidék-Szeged tengely – irodalmi beszélgetés

Az Újvidéki színház **Neoplanta** című előadása tavasszal a Vajdasági Hivatásos Színházak Fesztiválján elnyerte a fődíjat, Urbán András a legjobb rendezésért, Antal Attila a legjobb zenéért járó díjat vehette át, és a legjobb kollektív szereplésért járó különdíjat is a Neoplanta kapta; júniusban pedig az újvidéki Sterija Játékokon szintén a legjobb előadás díját érdemelte ki.

Az előadás magyarországi bemutatójára a 24. THEALTER keretében, Szegeden kerül sor.

Vendégek: **Végel László** Kossuth-díjas író, drámaíró, esszéista, a Nedoplanta, avagy az Ígéret Földje című regény szerzője, **Kőrössi P. József** író, a Noran Kiadó ügyvezető igazgatója és irodalmi vezetője, **Elor Emina**, **Gyarmati Kata**, **Szilágyi Ágota**, **Balázs Áron**, **Lénárd Róbert** és **Pongó Gábor**, az Újvidéki Színház művészei

Moderátor: **Orcsik Roland**, **Balog József**

Július 23. szerda, 16.00 Belvárosi Mozi Metanoia

A Metanoia Artopédia legújabb előadása kifejezetten azzal a szándékkal jött létre, hogy érzékeny tegye a mai fiatal generációkat a náci gyűlöletbeszéd veszélyeire, illetve megtanítsa felismerni annak elemeit a mai közbeszédben. Az előadás szövege a szélesen értelmezett kordokumentumok sajátos kollázsa: szerepelnek benne idézetek a túlélők emlékirataiból is, de zömmel az elkövetőknek, a népiítés német és magyar felelőseinek beszédeire, nyilatkozataira alapoz, illetve a '30-as, '40-es évek náci szövegei mellé, közé helyezi napjaink szélsőjobboldali megnyilvánulásait, a blogok, internetes fórumok névtelen szereplőinek kommentjeit és egyes mai közszereplők nyilatkozatait.

Vendégek: **Mikola Gyöngyi** kritikus, irodalomtörténész, aki egyben a beszélgetés moderátora is, **Gábor György** vallásfilozófus, **Gyenge Zoltán** filozófus és **Perovics Zoltán** a Metanoia Artopédia alapító rendezője